

GIÁ BẢN

DÔNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm : 500	65.0
Sáu tháng : 2.80	3.20
Ba tháng : 1.30	2.00

Mua báo phải trả tiền trước
Thay và mua đặt gửi cho
H. TRẦN ĐÌNH PHẨN — AI
đông 9/4, K&C, TP. Hồ Chí Minh
tín thương ngày trước

TIẾNG-DÂN

CHỦ NHẬN HÀM GIÁ

HUYỀN THỰC KHẮNG

CHÍNH PHỦ

LA VOIX DU PEUPLE

BÁO QUÁN

BƯỚNG BỐNG-BÁ — HU

Giáy thép số 62

Giáy thép - TIẾNG-DÂN - 14.97

MỘT CÁI ĐẶT SẮC TRONG
LỊCH-SỬ NƯỚC TA

(Không có giải-cấp bình-dân và qui-lộc)

Nói đến giải-cấp bất bình trên lịch-sử loài người thì « qui-lộc bình-dân » cũng là một cái bát đao thương đồng công, chưa có rất nghiêm, làm cho ngần trót coa đường lưu thông. Ở Âu-châu về sau Trung-cổ cũng vì các giải-cấp bất bình-dâng nên sinh ra nhiều mâu xung-dột; mà hiện ở Âu-châu ngày nay thi cái giải-cấp không có sang-hèn ấy vẫn còn mỉm trong não-máy trăm triệu người mà chưa làm cho tiêu-mát được. Ngoài ra như Nhật-bản Trung-hoa cũng không khỏi có các giải-cấp ấy. Duy ở nước ta thi trên lịch-sử mấy ngàn năm nay tuy nhiên không có sự tranh nhau về giải-cấp chủng-tộc. Một người hào kiệt, so với mà làm nên đế-vương, một người tài học, bách dinh mà làm nên khanh-truong, trên lịch-sử thường thấy luôn. Xem câu tục ngữ: « Không ai giàu ba họ, không ai khốn ba đời », thi dù rõ cái giải-cấp qui-lộc bình-dân ở nước ta không có. Đó cũng là một điều đặc-sắc trên lịch-sử con-rồng cháu-tiền ta.

Song ta, trên lịch-sử ta, vẫn không có cái giải-cấp họ sang-hèn ấy, mà vì chế độ bất-lương trong xã hội cũng không thoát khỏi cái ánh hưởng bất-bình-kia. Kita xem, thế thời viễn-lương lóng người den-bạc, người hàn-vi thi không ai thêm-diem-xia, mà người vinh-hiển thi lâm-ké-nhận-nhin; cũng lớp-cán-bé mà con-của-nhà giàu-quản-lớn thi lén-mặt-phong-lưu, xem người ta chỉ-nửa-con-mắt; đồng-một-ban-hoc-má nhưng người dà vào cửa nầy-rà cửa nọ, thi bộ-dang-dời-khác/ngày-trước-nhiều. Vì cái-thoi-xu-viêm-phu-nhất-nơi trên mà tục ngữ ta lại có câu: « Thấy người sang-bát-quang-lâm-họ ».

Câu tục ngữ thứ hai này, xem như hơi trái với câu « không ai giàn, không ai khốn » trên kia, song nó thấy người sang-má-sau-mới-bát-quang-lâm-họ, chứ không phải là có họ sang-sán, thi câu ấy cũng là một cái chênh cho cái-thuật « nước ta không có giải-cấp qui-lộc bình-dân ».

Tuy vậy, câu chuyện « bát-quang-lâm-họ » có phải là trái-riêng của người Nam-ta mà thôi đâu. Kỳ giã xin kể môt-dối-chuyện người Trung-hoa.

Nước Trung-hoa từ đời Xuân-thu về trước theo chế

phò Phong kiến, từ trên thiên-tứ đến dưới chư-hầu khanh-tuong, động ra thi kẻ chung-toc, đều ấy không nói làm gì. Từ đời Tân-trở xuống thi Phong-kiến đã bỏ rời mà cái ánh-hưởng qui-lộc cũng in trong não-máy người, câu chuyện nhìn họ, có lâm-dieu-nyc-cười:

1— Lưu Qui (Hán cao-tồ) khởi từ dinh-trường đánh Tân-dẹp Sở mà lập nên nghiệp để-vương, nhân-tâm-thần-phục, thi họ ông đã sang-rồi, cần-gi-phai-nhin-dền-họ-nào-nữa. Thế-mà trong phò-hệ-cũng-kéo-ông Đường-Nghiêu-làm-họ-minh.

2— Châu-nguyên-Chương (Minh-thái-Tô) xuất thân-hàn-vi, làm-nên-de-vương, sau-lúc-lên-ngoèi-rồi-có-người-khuyên-ràng: Bé-họ-là-họ-Châu-nên-nhận-là-còn-chau-ông-Châu-hy. Thái-tô cười-rằng: « Châu-Hy là một anh hù-nho-dời-Tống, không-thấy-cái-gì-khả-thú... ». Thế-mà-các-nhà-dịa-lý-còn-phu-hoa-cho-ông-Châu-nguyên-Chương-là-con-chau-ông-Châu-hy, vì-ngoèi-mộ-Mâu-sơn-gi-glđo. (Kỳ-giả-thường-nghé-họ-doc-câu-thì: ngà-ái-Mâu-sơn-nhị-thập-niên... 長安城山二十載...)

Trên là chuyện đế-vương-muốn-thu-phục-nhan-tâm, cũng-cho-là-có-một-cờ-di; đến-như-người-thương-cũng-nhiều-khi-nhin-họ, mới-là-nyc-cười!

3— Một-ông-quan-tới-ly-quận-nó, tên-là Bàng-Nghiêm (范 僖). Cố-người-khách-tới-dưa-danh-thiếp-nhin-là-động-họ. Khi-vào-nói-chuyen, hỏi-căn-do-lại-thì-ra-anh-ta-họ-Nghiêm. Ông-quan-kia-nói-một-câu-tinh-táo-rằng: « Tôi-là-họ-Bàng-má-anh-là-họ-Nghiêm, hai-họ-khác-nhau, sao-lại-nhin-là-dòng? ». Anh-khách-tự-biết-minh-nghé-lâm-lâm-tên-lâm-họ), ra-dì-một-nước, không-dám-nói-câu-gì-nữa.(2)

4— Ông-Lâm-Bộ-hiệu-Hòa-tịnh-là-một-nhà-cao-ản-dời-Tống, giữ-độc-thân-chủ-nghĩa, hóng-mai-lâm-vợ, chém-học-tìn-con, chí-ở-một-minh. Thế-mà-sau-có-người-tự-xưng-là-chau-bát-dời-ông-Hòa-tịnh. Người-lú- ấy-có-bại-thu-nhao:

Hòa-lịnh-liên-sanh-có-vợ-dẫu! Vì-sao-có-chau-bát-dời-sau?

Nếu-không-lộn-giống-rồng-pha-hạc.

Thì-cùng-zen-da-lý-với-bầu.

如 治 聯 生 不 为 甚

而 何 世 有 孙 兄

若 并 稽 井 井 之

是 瓜 皮 甚 于 也 (3)

VĂN-VĂN

Cảm-tác

Cuộc hành-trình
của một người-phu
qua-lâm-mò-bên-lào

(Tiếp-theo)

Tính-lý ngày ra đi, đến nay vừa
đúng 16 ngày, 16 ngày đầu-xuống
đã-nắng, tối-rết-dà-bè, quá-trầm
phản-cực-khổ.

Một-chuyến-đang-phu-bao-cực-khổ.
Khi-về-xin-nhỏ-anh-em.

Cái-tinh-cánh-ăn-nâm-noi-mở,
tưởng-chẳng-phải-nói-ai-cũng-thứa
biết, chẳng-tôi-nghĩ-ngoai-ba/ngày,
chẳng-biết-vì-lẽ-gì-lại-phải-dến
Nông-sơn(Nongsun).

Đến-Nongsun, hôm-sau-phải-dì-
lâm, bập-bé-máy-tiếng-Pháp-xin-làm
Cai, nhưng-thực-ri-thì-sức-mình
chưa-từng-cùng-công-việc. Nhưng
thôi, khó-nhọc-phải-chứu, chử-sao,
ăn-công-của-người-bà-dâu-không
ra-sức.

Hơn-nửa-tháng-trời-dầu-dài,
thành-đòm, nhưng-nhờ-được-sức
khỏe-chống-dở, nghĩ-lít-lâu-lại-di
lâm-được. Tôi-bên-lâm-don-xin-cho-phu-bởi-giờ-làm, xin-cho
phu-linh-bông-được-dễ (mỗi-này
dụy-có-ông-chủ-và-mấy-người-tây
làm-công-được-quyết-cho-bông).
Bọn-tôi-dè-vô-công, dành-cứ-chứu
tinh-xuống-dầu-dài, tôi-sẵn-mời-về.
Được-it-lâu-trong-mô-xây-va-một
sự-bất-bình, bọn-não-bép-với-một
người-cai-máu-thuần; bọn-nó-cậy
đóng-đò-với-bé-cai-kia, bắc
kia-thé-có, phái-di-trinh-chá; trinh
chá, chả-chẳng-xét-lại-mắng; được
thé-bọn-não-bép-hành-hung, 10-cu
ly-tức-sự-bất-bình-ra-tay-ngão-gièp,
rồi-kéo-di-báo-chá. Tôi-lúc-sự-đang
ở-suối-về, bọn-phu-nó-ở-nói-giáp
(vì-họ-không-biết-tiếng-Tây). Hàng
dòng-dịch-nhưng-lời-bọn-phu-cho
ông-phó-nghé, mày-ngó-ông-chủ
chạy-ra, tay-sóng-tay-doi, dùi
danh. Phu-chạy, tôi-chẳng-lê-sao,
vì-có-é-ông-chủ-dò-lợi-vì-tôi
xai-dục.

Về-sự-tàn-nhẫn, buổi-hôm-sự-phu
nghỉ-hết, ông-chủ-và-người-dốc
công-di-làng-bắt-lợi, nghĩ-cho-lợi
là-thò-xuống.

Thấy-bất-chẳng-biểu-chuyen-chí,
hỏi-ông-chủ-chỉ-thấy-vùng-vắng
giặc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu
riêng, việc-tôi-không-xong-lại-phải
ra-Thakhek. Ra-di, đang-rùng-nóng
gièc-dữ, biêt-ri-dem-sự-minh-biển
chắc-mà-họ-chẳng-nghé. Đến-giờ
15-sáng-hôm-sau, giải-tôi-di-mô-cù.
Tôi-phải-nhau-ở-bé-mô-cù-4-này,
ong-có-cố-tinh-tra-hồi, tôi-một
mục-nói-ngay, nhưng-vì-có-là-thu

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN JAB

HÚT THUỐC LÁ

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ NHÂN-DÂN

ĐẠI-BIỂU VIỆN
BIEN-BẢN NGÀY 18 SEPTEMBER
NĂM 1930

(Tiếp theo)

Ông Chánh phòng nhất. — Chủ cứu tế (secours) nghĩa là giúp đỡ lẫn nhau entre'aide. Cứu tế một người nào cũng làm được, bất tài phải xuất tiền ra. Cái nghĩ định đó là để dân giúp dân. Còn tiền quy dự bị để phòng có việc khó khăn bất thường. Thế dù: như là bởi cuộc biến động mà số thù phái thiếu hoặc vì mâu màng bao thất thoát không nộp đủ v. v...

Ông Nguyễn Thành Hưng. — Có nhà nước thì có dân, có dân thì có thuế, quan lớn nói lấy số tiền dự bị mà bồi số thuế, dân tình Nghè thử tính nào cũng trong ngống và số tiền dự bị và xin giá an như vậy thì bắt tiền lâm.

Ông Chánh phòng nhất. — Bởi vì phải nhận thu tiền quy dự để cho đóng với số định trong lạng.

Ông Phạm Văn Quang. — Vì dù có năm sáu người hão tâm cho dù số tiền quy dự có thể có được không?

Ông Chánh phòng nhất. — Tôi thi không cần đến lạng gop nữa. Nhưng chưa chắc đã có người quyền được như thế?

Ông Phạm Văn Quang. — Thế thì nên mở cuộc lục quyền lấy tiền mà bỏ vào công quy dự để cho khỏi bắt các lạng gop.

Ông Trần Bá Vinh. — Cứ như lời tôi đã nói trên kia, thi hãy xin nhà nước trích & công quy dự hơ ra 1/3 so 600.000 = 20000\$00. Còn 400.000 thì mở cuộc lục quyền.

Ông Viện-Trưởng. — Tôi đã xét kỹ về việc lấy quy dự. Có lấp ở Huế một hội đồng Trung-Uơng thi nên lập một quy dự của riêng ở Huế cho toàn xứ Trung kỳ. Số tiền 600000\$00 thi không đủ nên tôi định là 1.000.000\$00 chia cho quy Trung Uơng 400.000\$00 còn 600.000 chia cho quy các tỉnh, mỗi tỉnh lập một hội đồng trước hết hãy mua cước lục quyền. Nếu không đủ số tiền quy dự tôi hỏi đồng sẽ trả lại các khác. Có mấy tỉnh có công phò

Nhưng họ không để cho ông Vũ-phân chuyện vẫn lâu với con Bé-rin, vì mắng mối cảm-xúc ấy có hại cho ông.

Đến ngày thứ mười lăm thấy thuốc đói bỗng, và qua ngày thứ hai mươi thi không phải rít bỗng nữa. Nhưng chỉ đến ba mươi lăm ngày sau khi mổ mới có thấy thuốc ở Bé-rin sẽ đặng lựa một thứ kinh để cho ông đọc sách và ngồi za. Bởi vì một người bệnh thường chắc không đến phải cần thận và chờ đợi cho lâu như thế, nhưng đối với ông chúa Ma-đa-eua thi họ lại bấy thêm chuyện ra nữa.

CHÌ CÂY NƠI MÌNH

(PHIÊU-LƯU VÀ XÃ-HỘI
TIỀU-THUYẾT)Tác giả: HECTOR MALOT
GIANG-HA dịch:

56 86

Chương thứ bốn mươi

(Tiếp theo)

Nhưng họ không để cho ông Vũ-phân chuyện vẫn lâu với con Bé-rin, vì mắng mối cảm-xúc ấy có hại cho ông.

Đến ngày thứ mười lăm thấy thuốc đói bỗng, và qua ngày thứ hai mươi thi không phải rít bỗng nữa. Nhưng chỉ đến ba mươi lăm ngày sau khi mổ mới có thấy thuốc ở Bé-rin sẽ đặng lựa một thứ kinh để cho ông đọc sách và ngồi za. Bởi vì một người bệnh thường chắc không đến phải cần thận và chờ đợi cho lâu như thế, nhưng đối với ông chúa Ma-đa-eua thi họ lại bấy thêm chuyện ra nữa.

một món tiền gọi là lấy tinh với dão. Ông Chánh phòng nhất. — Nếu không khi bão lụt mà nhà nước ô dự bường một và phần quy cứu tế thi lời ông Trần Bá Vinh cũng là phải. Nhưng mà không hề có khi nào.

Ông Phạm Văn Quang. — Ngày trước ở bên Nhật Bản và ở hòn Tây bụi thi lấy tiền ở đâu mà cho. Tôi nhớ rằng lấy tiền ở quy dự bị cả. Cứu dân nước ngoài còn được huống là cứu dân nước nhà.

Ông Chánh phòng nhất. — Việc cứu nước Nhật là một việc tương tế, là một việc đặc cách mà thôi, còn việc cứu tế trong nước là việc đời đời.

Ông Phạm Văn Quang. — Nếu cho quy cứu tế thi cũng cho một lần thôi, và sau mỗi ngày số tiền ấy cũng sinh lãi mãi ra, cứ lời quan Chánh phòng nhất nói có người muốn quyền số tiền nài hoa số đã định cũng được, nhưng không hiểu tại sao lại buộc người ấy phải nói với hào cựu trong lang.

Ông Chánh phòng nhất. — Bởi vì phải nhận thu tiền quy dự để cho đóng với số định trong lạng.

Ông Phạm Văn Quang. — Vì dù có năm sáu người hão tâm cho dù số tiền quy dự có thể có được không?

Ông Chánh phòng nhất. — Tôi thi không cần đến lạng gop nữa. Nhưng chưa chắc đã có người quyền được như thế?

Ông Phạm Văn Quang. — Thế thì nên mở cuộc lục quyền lấy tiền mà bỏ vào công quy dự để cho khỏi bắt các lạng gop.

Ông Trần Bá Vinh. — Cứ như lời tôi đã nói trên kia, thi hãy xin nhà nước trích & công quy dự hơ ra 1/3 so 600.000 = 20000\$00. Còn 400.000 thì mở cuộc lục quyền.

Ông Viện-Trưởng. — Tôi đã xét kỹ về việc lấy quy dự. Có lấp ở Huế một hội đồng Trung-Uơng thi nên lập một quy dự của riêng ở Huế cho toàn xứ Trung kỳ. Số tiền 600000\$00 thi không đủ nên tôi định là 1.000.000\$00 chia cho quy Trung Uơng 400.000\$00 còn 600.000 chia cho quy các tỉnh, mỗi tỉnh lập một hội đồng trước hết hãy mua cước lục quyền. Nếu không đủ số tiền quy dự tôi hỏi đồng sẽ trả lại các khác. Có mấy tỉnh có công phò

ngân hàng như Tuần-Hoa, Nghè-An và Quảng-Ngãi. Trong số vốn của Ngân hàng cũng có một số vốn của lang gop, nay xin trích số tiền là cửa sổ tiền các lang mà cho quy cứu tế số tại cũng được.

Ông Chánh phòng nhất. — Sự lấp thêm quy cứu tế chung ở Huế 400.000\$00 tôi nghĩ cũng thừa. Số dư trù của quan sứ Thanh-Hoa thường cũng đủ sự cần dùng rồi. Lấp thêm quy Trung-Uơng vừa thêm phiền, vừa nặng cho Ngân sách mà sau nữa lại nặng cho sự đóng góp. Vâng lời tôi lấp của Nông phủ Ngàn hàng thi không thể dùng vào quy cứu tế được. Nên để vào quy dự bị nhà Băng mà cho vay ruộng lâm tháp phải.

Ông Viện-Trưởng. — Các ngài có ý kiến gì kia không?

Tôn Việt đều biện chứng hành và việc lập quy cứu tế và xin thay đổi mày khoa sau này:

Lập quy chung ở Huế lập quy riêng ở các tỉnh. Lúc có tai biến, quy riêng ở các tỉnh k. Ông đã cấp cứu, thi quy chung giáp, số tiền quy định là 1.000.000\$00 xin trả ở quy định là 400.000\$00 bỏ vào quy chung, còn 600.000\$00 chia ra các tỉnh, theo số định nhiều ít làm chừng mà lập ra mọi nơi-đường-qua-tuy-ý mà tìm cách có đủ số tiền mà bỏ vào quy hàn-hình.

(Còn nữa)

HUE

Công điện

Tòa Khâm và viện Cơ-mát có thông điện cho các quan Công sứ các tỉnh hiểu do và nghiêm túc cho lồng lý phủ huyện về việc đề phòng Cộng sản và mày đều thương phạt.

Tờ công điện này có ý gian khắp nơi.

THANH-HOA

Kè trộm trót mạt

Làng Sơn-thôn và Bé-thôn (phủ Quảng-hoa) ở lén tiếp nhau; Sơn-thôn diện nhiều, Bé-thôn diện H. Thượng năm, dân số là chín và xú mà thi dân Bé-thôn sang Sơn-thôn ăn trộm, thi động tinh phản thi chúng nó chạy độ 5 phút về đến nhà, khô lồng mà cảnh giữ được.

Hiện nay trước đã bắt được mấy tên dân làng ấy là trộm, đã giải trình pun, chúng nó bị án phạt còn

Bây giờ không còn lo sợ gì nữa, ông Vũ-phân mới định cũng còn Bé-rin để quản sát các công việc. Nhưng đây là lần phát cần thận nữa, thi thi phải đi xe kín, chờ không thi để xe sáp trần lối trước để con Bé-rin đánh ngựa, và cho ai này cũng được trông thấy. Muốn như vậy thi phải chờ một ngày không có mồi trôi, không có gió, không có khí lạnh. Vì vậy mà ông Vũ-phân còn phải chờ.

Nhưng không bao lâu mà cái ngày ao ước đến liền. Án cơm xong con Bé-rin bèn bảo người bồi già tháng con ngựa Cò-cò vào xe. Người bồi già, vừa da, vừa mồm cười, nhưng con Bé-rin cũng không để ý đến cái bộ dạng của người bồi già vì nó đương mồm mõi áo và sửa soạn cho ông Vũ-phân khởi bì giờ bì lạnh.

Một lái tên bồi già lại thưa rằng xe đã thẳng sẵn; cả hai ông cháu bèn di xuồng thuyền. Nhưng vừa di gần đến cái cắp cuối cùng thi một tiếng rống to làm cho nó nghe nhiên

vua tại nhà.

Năm nay, tối hôm 3 tháng 9 An-nam, hương-kiệm Bé-thôn đem tuồn phiêu và dân làng ước dò vài chục người đến gặt trộm ở chỗ giáp giới (tục gọi là đường Bình-gian, cách Sơn-thôn hơn 1km, cách Bé-thôn độ 50m). Hai tên tuồn phiêu Sơn-thôn thấy quân gặt trộm quá, biết thi chống không nổi, liền vừa la làng vừa chạy về làng Bé-thôn. Khi ấy hương-kiệm Sơn-thôn Hoàng-vân-Tết vừa di nghe hiệu dụ ở làng Trí-thủy về, đang ngồi nói chuyện cùng chánh-tòng Thanh-xã Hoàng-dinh-Giáo, nghe tin báo có quân gặt trộm, liền xin phép chánh-tòng lấy 6 tên tuồn phiêu để đối phó. Khi đến chỗ giáp giới (đường Bình-gian) thi thấy quân gặt trộm đã đứng cuộn săn & dò rỉ. Chúng nó đã xông lại bắt trói lấy hương-kiệm Tết và hai tên tuồn phiêu Bé-thôn lên các tay khâm bắt 2 người con trai, tuổi là 17, 18, một người mặc áo trắng, một người mặc áo vải nâu đứng lầm. Nghe nói 2 cô này định giáng đến việc cộng-sản nên bị giải ngay về Vinh.

Đêm 25 rạng ngày 26 October, đảng cộng-sản có lợp nhiều cuộc biền lỉnh phản đối các làng dã dào hàng, nhưng không thành.

Arip — Tin ngày 28 October. + Trong đêm 26 rạng ngày 27 October, 500 dân biền lỉnh, cầm huy hiệu cộng-sản nhóm họp cách PHÙ-DIỀN 12 cây số. Viện Tri-biên cùng một toán lính đến bắn mồi giải tán được.

Chuyển xe hỏa hầm 22 octobre ở VINH ra tới ga Khoa-trường thi một chiếc ô-tô sở mật-thám Vinh cũng đuổi kịp. May mắn người mật-thám lên các tay khâm bắt 2 người con trai, tuổi là 17, 18, một người mặc áo vải áo trắng, một người mặc áo vải nâu đứng lầm. Nghe nói 2 cô này định giáng đến việc cộng-sản nên bị giải ngay về Vinh.

Chú chuyện không minh

Hôm 16 September kỷ giáp đến viên Chánh-lòng có việc, thấy 5, 6 tên lính tập ở Thành-hàm di toàn tiếp vào viên Chánh-lòng đương an.com. Rồi thấy Phò-lòng và 3 lý-trưởng xã Hoàng-Mai cũng đến; đương bắn chém tuồn phiêu kia đem về làng rỗi sai người di gặt mẩy miêng ruộng ở chỗ giáp giới (địa hạt Bé-thôn) vu cho hương-kiệm Tết. Đến tuồn phiêu di gặt trộm.

Nghé đâu việc này đã giải đến Công-môn, chẳng hay quan có minh kẽi gián người ngày mà trung tri quan trộm cắp; là để nòng dân được nhờ không

Ai công-ly

Thần phật có tạo được mày không?

Hơn một tháng nay, trong họi Quảng-hoa không mưa, mùa màng xem ra thua kém. Hôm 26, 27 tháng 8 Âm-lịch, quan phủ Quảng-hoa có thông sác cho các làng trong họi tội đào sả. Tuy kiện có rươi xách, thiêng trong linh dinh, cầu đảo 3, 4 ngày đêm, nhưng ông xanh kia vẫn cư lam thính, lúa mẩy hảy còn khát nước. Hôm 3 tháng 9 ta này, quan phủ về tại dinh lang Trí-thủy, ideo Thanh-xã hiệu dụ. Cố nhà Sir-è-chau Hàng-tham (giáp Trí-thủy) đến chào. Quan phủ mới hỏi nhà Sir-è-chau: Cụ có thể tung kinh niệm phật cho trời mửa được không? Nhà Sir-è-chau quyết rằng niệm phật có thể mửa được. Quan phủ liền đưa 2500 cho nhà Sir-è-chau để làm lễ đèn hương và hẹn rằng: sẽ được mưa từ tối mai là tết và cũng liên

thứ

Chúng tôi có nhận được mây cát tin nói rằng:

Vì dầu Khuynh-Diép liều-lu mạnh, nên có kè giã dối,

chê dầu bagy bà, đặt tên nọ kia, rồi nói với bạn hàng rằng đó là dầu Khuynh-Diép mà dầu Khuynh-Diép đã dội tên.

Vậy xin thưa cùng các bạn tri-ám Khuynh-Diép rõ:

Khuynh-Diép bao giờ cũng cù Khuynh-Diép và trước

sau không khi nào dội tên. Xin bà con nhớ kĩ cho, để khỏi bị một hàng giã-dối dội lửa gạt.

Chúng tôi lại biết được mây hàng giã-dối khác, xin dời lán lượn kê thêm cho bà con ai này đều được rõ.

Hiệu KHUYNH-DIÉP
kính cáo

HẠ GIÁ

Thuộc PHONG-HÀN HÒA-GIÀI của hiệu Tham-Thiên-Đường trị chung sét rét, cầm, cùm rất thân-hiệu, nên được nhiều người tin dùng và bán chạy lắm. Lúc trước mỗi gói giá 0\$35, bây giờ chỉ bán 0\$30 thôi.

cái gì cũng có quyền được lấy dùng; còn & đây đều xà-ván minh mà sao không một vật gì là của con két b.

Thâm cái dão cũ rết, đèn lạc thâm nhà mồ cái.

Khi làm cái sô nhà nồng ống Vũ-phân tuy không thấy nồng, nghe các cách trú linh và xắp đặt theo như ống đã bày tỏ, thi ông ta sẵn trong nón một sô nhà lâm thế nào, đep để thê nào rồi. Nhưng hôm nay vừa mới vào chỗ cửa người thi đã thấy lát cả các phòng ở trong, đep đẽ, sạch sẽ, mà ông không thê không ngợi khen, phòng thi đầy những nồi, cái son hồng cái son xanh, trong nồi có con nồi nồi; phòng thi đê cho lát trê mời học di, chơi nhởi, phòng thi chờ cửa mài, phòng thi chờ đón an... đều vào đó bố trí rất phân minh, và mỗi phòng phòng của đều bằng gác, để cho người mẹ muôn trông thấy đứa con thi chí dâng cửa người mà ngồi thi trông thấy được tất cả mây

(Còn nữa)

bây giờ không còn lo sợ gì nữa, ông Vũ-phân mới định cũng còn Bé-rin để quản sát các công việc. Nhưng đây là lần phát cần thận nữa, thi thi phải đi xe kín, chờ không thi để xe sáp trần lối trước để con Bé-rin đánh ngựa, và cho ai này cũng được trông thấy. Muốn như vậy thi phải chờ một ngày không có mồi trôi, không có gió, không có khí lạnh. Vì vậy mà ông Vũ-phân còn phải chờ.

Nhưng không bao lâu mà cái ngày ao ước đến liền. Án cơm xong con Bé-rin bèn bảo người bồi già tháng con ngựa Cò-cò vào xe. Người bồi già, vừa da, vừa mồm cười, nhưng con Bé-rin cũng không để ý đến cái bộ dạng của người bồi già vì nó đương mồm mõi áo và sửa soạn cho ông Vũ-phân khởi bì giờ bì lạnh.

và chờ cái xe này là không phải phần việc của con Bé-ly-ca đâu.

Cả hai tên xe, rồi con Bé-rin cầm lái xe:

“Chúng ta bây giờ khởi sự đi đâu đây?

“Còn hỏi đi đâu! không phải đi đến cái hòn đảo con trai trước hết hay sao? Con đường đâu ông không thích col cái bù của con lục trước hay sau?

Đen hòn đảo thấy y nguyên như lúc con Bé-rin ở, cũng cây cối um tù, cũng chim kêu, cũng gió thổi, thời gian luồng như cũng kinh trong cái đảo kia nên không thấy đồi. Con Bé-rin dùn ông Vũ-phân đi xem khẩn trong đảo, rồi ông tấm túi áo con lừa.

“Cùng thời là con nhí! chí cách môt chòi thợ thuyền đóng đúc cát mây bờ, mà con có thể sinh hoạt môt cách lự nhiên như ở các chốn thâm sỏi cát.

“Ông này! Con thường ngay rằng ở bên Ấn Độ, ở đây rặng xanh

đến chỗ phòng con nít chơi thi là trê đều chay ăn tái, đứa thi đưa cho con Bé-rin con bò bò, đứa thi đưa con ngựa gđ, đứa thi đưa rết kén, em bò gân mến con Bé-rin làm.

(Còn nữa)

HOÀNG-MỘNG-LƯƠNG

Đông - pháp Y - si

Trị các bệnh và chuyên trị bệnh con mèo

Phòng khám bệnh ở cửa Đông, thành Bình-dịnh, tại số nhà
lầu Bà Kinh-Liên.

Giờ khám bệnh và làm thuốc (sốm : 7 giờ đến 11 giờ
chẩn : 2 giờ đến 6 giờ)

Sốm chủ nhật khám bệnh không lấy tiền.

Buổi chiều nghỉ.

mai về túi cũng có 3 người
phu khiêng và có chánh lồng đi
cùng ông, mà hỏi phu khiêng của
ông nó nói không thấy ông lượm
được, tôi thi xin giám bồi ông chỉ
giấy ấy ở đâu ra ? kéo chúng tôi
phải quay với quan trên.

Tổng Lý có việc quan họp
nhau bàn việc khai báo là việc
thương mà bị quỷ bì cách, thực
tại oan quá. Lain việc không thương
mà chúc trách thì nặng nề, quan
trên không nghĩ đến, tiếc thay.

Buổi chiều

QUẢNG-BÌNH

Bị thuốc mê

Nhà bà Lai Doan ở làng Đồng-đất
tất cả dân bà con nit và đầy tớ là sau
người. Hôm 24 Octobre năm người bị
thuốc mê ngủ ngon không biết gì
hết sau đêm nằm người ấy vào nhà
thương chữa sống được bốn ngày,
còn đứa con nit 2 tuổi thi chết. Hồi
dậy do thi người con già nói
rằng : khi bán chieu có mồi mu già
xin nước uống, người dậy tờ lấp
cho một gáo nước, mu ấy uống
xong lại đi ngay.

Không biết làm sao rầm người
nhà thi mê mà người dậy tờ thi
không mê ?

Đã một tháng nay lính cảnh sát
và dân làng cảnh giác nghiêm nhặt
như thế, mà còn còn có kẻ trộm
và hổ tung mê. Ngán nỗi !

Một người thấy chuyện

Vì sao mà số học trò càng ngày
càng ít ?

Ở làng Võ-xá phủ Quang-niinh nhà
nước mở trường sơ - đẳng hơn
mười năm nay, mấy năm trước vì
thầy giáo làm hết bùn phèn nên
học trò họ đồng.

Thế mà năm nay số học trò càng
ngày càng ít, sức học trò càng ngày
càng sút, hồi ra mới biết phần
nhieu học trò lớp sơ - đẳng phèn
một nỗi ra thầy bài học mà không
giảng nghĩa, mà đầu cò giảng thời
giảng qua loa cho xong chuyện mà
thôi.

Điếc giáo có lảnh lưỡi biếng, chín
giờ chưa ra khỏi cửa, mười giờ đã
thầy học trò cầm sách đi về.

Quan đúc như vậy, mấy thầy dạy
lớp dưới chả trách gì họ được. Vì
thầy học trò trước kia cả trăm, nay
còn 40 trở mà thôi !!

Một người dân trong làng

QUẢNG-TRỊ

Lại từ từ nữa !

Ông UNG-VŨ, làm kế-toán tại sở
máy điện Hué, hôm 25 Octobre đã
mượn lý thuốc cường-thoan mà lừa
con xa v.v, tại biệt thự ông.

Ông năm nay tuổi độ bốn mươi,
làm việc tại sở máy điện đã lâu.
Cách vài tuần nay, một hôm một
người Tây ở sở rầy ông sao có dà
cho em ly lấy bớt dầu xem xem
đó ; nhân cái dà cái lại mà người
Tây kia có dà thử đoạn vỗ phussao. Ông
tôi ông cũng dà làm việc như
thường, nhưng coi có hơi huống, và
về nhà ông thường lấy chuyên ly
nhà nói với vợ con, tự cho là mồi
đều nhục dà với chung ban.

Ngày chủ nhật 25 Octobre ông
kết ông dà giao cho như thói thường.
Khuya lại độ 2, 3 giờ sáng ông t ức
người trong nhà giây, bão rồng minh
đau, chờ không nói duyện do.
Người n à lấp cù ho ra huyết bén
đi mồi thấy thuốc đễn trong đêm.
Đến 5 giờ sáng, thấy thuốc bão đưa
ông vào nhà thương. Nutzung nói
tro g buôi mai thi hồn ông dà xa
c ối liên cành.

Trước khi chết ông có viết mấy
chữ dà lại, cho nhà thương, nói
rằng mình dà lòng quyên sinh,
dòng thứ cường thoan mạnh như
(acide sulfurique) mà uống.

Hôm đưa đám ông UNG-VŨ, sở
máy điện có cò phép tất cả tuy
thuyền và người làm nghề việc dà
đi đưa. Cái thịnh lâm này của ông
chả dà với người làm việc sau khi
chết vẫn dàn khen, nhưng tốt hơn
là dừng đà trong sở xảy ra những
chuyện bắc dà dà với người còn
sống.

P. Ông-sư

Tòa Kiểm-duyet bỏ trọn bài

Lai cáo
NHATRANG

Tòa Kiểm-duyet bỏ hai bài

BẮC-KÝ

Fr. Ind. - Sở cảnh sát mới bắt được
tại Ha-ly (khu đô tơ, chánh thành HANOI),
hai đồng viên Công-sản, độ 30 tuổi. Cả
hai người đều bị giam

Lai Một tên bắt được một đồng viên
song-sản - cũng là một đồng viên
yêu - khi người này đương di phát truyền
đơn trong thành phố HANOI. Xét trong
minh thi tìm thấy một khẩu súng lục và
nhà giầy mè quen hệ.

Ở HAI-PHONG, gần số làm đà số, đồng
viên Công-sản định lập cuộc bêu-linh,
nhưng số Một-thám hay sốm nên không
thành thành. Tuy canh phòng nghiêm
nhất nhưng cũng không khỏi rõ truyền
đơn rải & chung quanh số. Ký. Ông-viên
Công-sản còn mua làm biến-tinh & gác

số 11 mon nữa. Cuộc biến tinh này mua
liệu vào ngày 7 Novembre. Số cảnh sát
đã bị dà-phong.

Ở thành-phố NAM-DỊNH, có truyền-don
cong-sản. Thủ truyền-don này rất kịch
liệt. Một người thợ dàt ở sở máy dàt bị
bắt vì ôm một giây khà-oghi. Xét trong
minh ôm ta thi thấy một miếng giây dà
viết bằng chữ sô, một bên nói rằng
3 người bị giam ở Thái-binh, phải báo thù
tại chính-phò; một bên viết nói Nguyễn
văn Mao, Nguyễn-vân-Hang và Phan
đinh Bình bị khép vào tội có dà các cuộc
phản-dòn chính-phò Pháp - Dân-hom
23 Octobre trong lớp dà-tu siêng-trường
Trung-hoc rò thấy một bộ truyền-don
cung-sản. Truyền-don ấy lèp-tac đem giao
cho sở Mật-thám.

Lại một bạn đồng nghiệp mới

Đến ngày 15 Novembre 1930, tại
Hanoi, bạn đồng nghiệp PHU-NÔ-
THỦI-DÂM sêra-dai, do bà Nguyễn
văn Da chủ-trương.

NAM-KỲ

Imp. - Tòa ngày 23 Octobre. - Tòa
trước & Tân-an và Mỹ-tho có thấy rất
nhieu truyền-don. Sở cảnh-sát điều tra có
tất được một người rải truyền-don ở
Tân-An, không phải người Annam mà là
một người Áo-dâ Ma la bà.

Lại một bạn đồng nghiệp nữa
sắp ra đời

Nay mai ở Saigon sẽ xuất bản
một tạp chí bằng chữ Puap gọi là
INDOCHINE.

Tin buôn

Được tin ông VĨNH-TƯỜNG-
PHÁT, thân sinh ông Hán-Dịnh,
Pho g ta thà tại Tuy-Hòa, bắn bao
xin có lời chia buôn cùng tang già.

Tiếng-Dân

LỜI CÀM TẠ

Ngày 30 tháng 8 âm-lịch là ngày cát-dám
anh, ông thân, ông nội, ông cố-chưởng tội
VĨNH-TƯỜNG-PHÁT là thế ngày 1st
tháng 8, hưởng thọ 74 tuồi & lì tại Tuy-
hòa.

Chúng tôi lạy lâm đài mìn các ông, các
ba, anh, em, bau ban cò lòng cò rập đón
đi đưa đám hòe gòi dà lìu, hòe gòi
giây chia buôn. Trong lúc dài rỗi, chúng
tôi coi sự gi oái chà, xin chào vua vua
thuong miêu cháp thi chúng tôi cảm ơn
và cảm

Vì vong phần: VĨNH-TƯỜNG-PHÁT
Rao đê: Hán-Diệp-Chuẩn
Cô-tử:

Hán-Van-Phong, Hán-Dinh-Phong
+ Dinh-Phong, + Quynh-Phong
Tôn:

Hán-Tuong-Nguyen, Hán-Trấn-Nguyen
+ Kiên-Nguyen, + Khâm-Nguyen
+ Nhue-Nguyen, + Kiều-Nguyen

Điệc:

Hán-Nien-Phong, Hán-Kim-Phong
+ Tho-Phong, + Miên-Phong
+ Diên-Phong.

Tông lòn:

Hán-Phu-Quang, Hán-Cabin-Quang.

Điệc lòn:

Hán-Siê-Nguyen, Hán-Bô-Nguyen
+ Quan-Nguyen, + Quan-Nguyen
+ Uyen-Nguyen, + Dinh-Nguyen.

Tư phò: Điệc lòn: Hán-Dai-Nguyen

Tông điệc lòn: Hán-Binh-Quang

Đồng giá đón cào

CÁC NHÀ ĐẠI-LÝ BÁN
BÁO TIẾNG-DÂN

Cát Thành 40 Rue du Chavre Hanoi
Bao-Hung thu-quan 107 rue du
coton Hanoi

Nam Lan 84 Bd Bonnal Haiphong
Viêt-Hung, 62 Avenue Paul Dou-
mer Haiphong

Tổng cát Tường, Hạ Long Thư-Điêm

Hongay

Hội Ký 31 Rue Carreau Nam Định
TRUNG-KÝ

Chu dinh Quán 72-74 Rue Văn

Trường Thanh Hòa

Tam Ký Thủ Quán Vinh

Quan-Hai tau-diem, Rue Gia Long

Huế

Lê-thien-Án Torsane

Nguyễn-hữu-Bôn

Vương-gia Ngai Polographie Na-

trang

Hiệp Tuanh Commerçant Phan rang

Hàm Lâm Commerçant Phan Thiết

Dinh-văn-Châu Commerçant Dalat

CAO-MÈN

Lý-hữu-Dư Bazaar Trường-

xuan Phnompeah

Le Directeur maison Paul.

Ban et Cle

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

THƠ CHO BẠN

(CẢM TÌNH TRONG
MỘT BUỒI CHƠI NÚI)

Chị Ngọc-Tuyêt,

Ôm nay em viết thơ cho chị để
tại một buổi du ngoạn của em
ở chun núi Ngay, mà đã làm cho
em tri em chan chua ki-ông biết
như cảm tình.

Ngày ấy là một ngày tạnh ráo,
mùa lúa tròn thu mát mè, gió thu
ở đêm, em cắp nón ra đi, mong
rực mèn non nước dè khuây
doa lái lồng. Em nhớ lại khi còn
học tại trường, mỗi lần chúa
sợ, thưa là là chị em ta cùng
nhau chơi các miền này mọi
trai. Nhưng mới dà mới đây, mờ
gày nào tiếng chuông trường còn
vẫn vèn tai mà nay chị em ta
đã kè Nam người Bắc. Vì con đường
sinh nhai nòi ép buộc, nên mới có
cuộc phán ly, nhưng trời dà lè hòm
biết là thường em không vì thế mà
đi ngay.

Em lên tên chun núi Ngay-Binh
đêm một nơi bóng mèi ngồi xem
phong cảnh và hít không khí trong
tách, thơm mùi mèi thông.

Chị có biết em ngồi mà nghĩ đến
nhưng gì không? Hắn chị tưởng
rằng em lúm hòn em lúc ấy đang phơi
sỏi trên mèi ngoan cây thông mà
vui thà son-lâm, quên cả những
nỗi ốm trong trời đất.... Nhưng
không, em ngồi dà chốn son-xuyên
cảm tú nhưng nòi em nghĩ đến
những chuyện đau đớn, mà cả
buổi mua vui của em chỉ hóa ra
mua sầu chán thảm.

CUỘC HÀNH TRÌNH CỦA MỘT
NGƯỜI PHU QUA LÀM MỎ
BÊN LAO

(Tiếp trang trước)
những tiếng thô bì khà quá, có
lẽ bọn phu hay bọn dà man cũng
lại dùng lời, phần lời nghe nói nói
chứa ôm là khà khà, mà dà làm cho
nhau thấy thô có ý tức chửi đánh
tới rồi gọi lanh lồng lòn và khà.

Ngồi trong khâm thàu cảnh nguy
nguy, tưởng người mình sao lầm
dà dà man. Cái đêm hôm ấy đêm
gi, chông mèt dày, lại thấy người
đến gọi, dà quá cũng chẳng muôn
đi, vì nghĩ rằng em đến chỗ hòm
để thi minh chí thêm tức, nhưng
may hòn dẫn dà tòn.

Có 16 công việc này ngày dà xét
kỷ càng, dùng tẩm lòng công minh
chính trực, biết rằng tới một mình
bị kêu vu oan nên hối lì lâu rồi tha
tốt.

Tiền lung chẳng có hình thô lòi
không, kêu số liều công, nhớ ngày
giúp cái công ơn của kè phong
trần mà vè dặng quê quán đều nhở
long công minh chánh đại của
ông Phó-cô Thakhek.

Thái-binh-Lang

VIỆC THÊ-GIỚI

A-BÔNG

TRUNG-HOA

Các điều dự án
chính đồn Chính-phủ Nam-kinh

Thượng-hải, 25 oct. (Arip). — Bản
du sứa dà và mè rộng hiến pháp có lẽ
sẽ lập nhiều cơ quan trọng yếu để cung
việc cho những nhà chính trị mà từ ngày
Quốc-dân dàn cầm quyền đến nay, họ
không có công việc 1) Tường-giới-Thạch
+ nhà lập mới cát eo quan như Chevre
+ Nhât, mới cát hòn ghề có các nhà
chánh trị cát Trung-hoa, như là Ngô-
bội-Phu; 2) Các vò quan, các tướng cát
còi hòn ghề người sẽ lập mới cát
hòn ghề có công việc nhứt định, nhưng
mỗi tháng 700 đến 1.200 đồng; 3) những người
tri thức sẽ có chum trong một vien, như
viên Bác-học bên Pháp, và cũng có vien
tương-thang.

Các cách như vậy là cát dà nuôi những
phái nghịch của chế độ hiện thời, nhưng
não có chế độ du luận dà với Quốc
đã dà được Tường-vân mèo dà
mỗi cát chính sách đòn tài. Nhưng Tường
đã ngoại lại số dà phong châm, theo
giá Cát-đắc, và thi hành mỗi cát chính
sách rất ôn hòa, vè phương diện kinh
tế, và mè rộng sự hợp tác với Mĩ.

Tin tức về
các nhà giáo-si bị bắt cóc

Thượng-hải, 24 oct (Impartial). — Ông
de Mignani và cô de Genlis đã đà. Họ
đã tường thuật về lực lượng Kinh-quốc
+ Kiangsi, có một cơ quan công-sản rất
chắc chắn, và một bọn thô phu phong
tông, làm nhiệm vụ dà rất tàn bạo. Ông
thô phu này dà trước, cướp phà và khô
hinh những người người quay quay; nhưng
từ khi có quan cộng-sản đến, thi chúng
chayay kỵ không còn nữa. Nhưng tuy là
hàng Cộng-sản đều có bộ người văn-học,
và làm việc rất có

